

PRZESMYCKI FELIKS (1892-1974) prof.dr hab.med., twórca wirusologii lekarskiej w Polsce, wielce zasłużony w ustawieniu diagnostyki chorób wirusowych w Polsce, inicjator szczepień przeciwko poliomyelitis i grypie, organizator pionierskich terenowych badań ogniskowości kleszczowego zapalenia mózgu w Polsce, inicjator badań innych arborwirusów.

Urodzony 9.01.1892 r. w Miropolu (Wołyń). Dyplom lekarza medycyny uzyskał w 1916 r. na Uniwersytecie Kijowskim, nostryfikowany 24.07.1919 r. na Uniwersytecie Warszawskim. Stopień doktora medycyny uzyskał 1.05.1923 r. na Uniwersytecie Poznańskim, habilitował się w dziedzinie bakteriologii 7.09.1929 r. na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego. Tytuł profesora zwyczajnego otrzymał 1.05.1946 r. na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu w Łodzi. W dniu 29.07.1950 r. otrzymał nominację profesora zwyczajnego mikrobiologii i higieny na Wydziale Farmacji AM w Warszawie.

Uzupełniające studia odbył m.in. jako stypendysta Fundacji Rockefellera (1923-1924), w Ameryce i Europie, m.in. w zakładach (laboratoriach) prowadzonych przez H.Zinssera oraz przez A.Calmette'a. Po II wojnie światowej odbywał studia w zakresie wirusologii w Stanach Zjednoczonych i Europie, m.in. dwukrotnie u Hilarego Koprowskiego, R.E. Armstronga, A. Sabina i P.Lepina, jak również u M.P. Czumakowa w Moskwie.

Pracę zawodową i naukową rozpoczął 1.10.1918 r. w Państwowym Instytucie Epidemiologicznym (później PZH). Początkowo uczestniczył w zwalczaniu epidemii duru wysypkowego, ospy prawdziwej, a zwłaszcza cholery w obozach jenieckich żołnierzy radzieckich, m.in. w Strzałkowie (1921 r.) W latach 1933-38 zajmował się organizowaniem i rozbudową filii PZH, od 1.07.1938 r. został inspektorem Filii oraz zastępcą dyrektora PZH do działań w terenie. Od 1941 r. konspiracyjnie sprawował obowiązki dyrektora PZH, był m.in. współorganizatorem tajnej produkcji szczepionki przeciwko durowi wysypkowemu, organizatorem tajnego nauczania mikrobiologii (1941-1944) dla medyków. W czasie Powstania Warszawskiego był szefem cywilnej służby zdrowia w dzielnicy Warszawa-Śródmieście.

W lutym 1945 r. został mianowany dyrektorem PZH i na tym stanowisku pozostał aż do emerytury, tzn. do 1963 r. Doprowadził do przeniesienia Centrali PZH do Warszawy z tymczasowej siedziby w Łodzi (1947 r.).

Organizował od podstaw Oddział Wirusologii w PZH, przekształcony 15.10.1954 r. na Zakład Wirusologii, jednocześnie współorganizował pracownie wirusologiczne w woj. stacjach san.-epid.

Jego początkowe prace naukowe z zakresu etiologii i swoistego leczenia czerwonki były subsydiowane przez Ligę Narodów. Ponadto badał biochemię antygenów różnych bakterii i biologię m.in. maczugowców błonicy.

W latach powojennych w zorganizowanym przez siebie Zakładzie Wirusologii podjął wraz z zespołem badania o charakterze poznawczym i aplikacyjnym z zakresu wirusowych chorób człowieka, m.in. dzięki tym badaniom po raz pierwszy w Polsce rozpoznano i opracowano epidemię poliomyelitis; zainicjował i zorganizował badania terenowe kleszczowego zapalenia mózgu i innych arborwirusów. Duże znaczenie miały pionierskie w Polsce badania możliwości stosowania, a nawet próby produkcji szczepionek przeciw poliomyelitis i grypie.

Profesor Feliks Przesmycki był animatorem życia naukowego w Polsce, m.in. współorganizatorem Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów, członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa do Walki z Poliomyelitis, członkiem honorowym PTE i LChZ, organizatorem i przewodniczącym Komisji Wirusologicznej Komitetu Mikrobiologii PAN. Był m.in. ekspertem WHO w dziedzinie chorób wirusowych, członkiem Nowojorskiej Akademii Nauk (od 1958 r.), wiceprezesem Europejskiego Towarzystwa do Walki z Poliomyelitis (od 1961 r.), członkiem honorowym Wszechzwiązkowego Towarzystwa Nauk. Mikrobiologów, Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych im. I.I. Miecznikowa w ZSRR.

Zmarł 25 grudnia 1974 r. w Warszawie.

D.Naruszewicz-Lesiuk